

УДК 65.012.8:339.9
UDC 65.012.8:339.9

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ
РОЗВИТКУ ЕКСПОРТУ УКРАЇНИ

Козак Л.С., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна

Федорук О.В., кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, Київ, Україна

CONCEPTUAL BASES FOR THE IMPLEMENTATION OF THE NATIONAL STRATEGY
FOR EXPORT DEVELOPMENT OF UKRAINE

Kozak L.S., Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine

Fedoruk O.V., Ph.D., National Transport University, Kyiv, Ukraine

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ РЕАЛИЗАЦИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ СТРАТЕГИИ
РАЗВИТИЯ ЭКСПОРТА УКРАИНЫ

Козак Л.С., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Федорук О.В., кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, Киев, Украина

Постановка проблеми. Одним з найголовніших аспектів зовнішньоекономічної діяльності України починаючи з моменту проголошення незалежності стало формування нового торговельного режиму з подальшою його інтеграцією у світове господарство. Провідна роль у цьому процесі належала формуванню та реалізації зовнішньоторговельної політики України шляхом поступового збільшення відкритості національної економіки, послідовної перебудови товарної структури експорту та імпорту, створення потужного експортного потенціалу, запровадження сучасних форм економічної взаємодії із зарубіжними країнами, забезпечення стабільності зовнішньоекономічних зв'язків. Український експорт є важливим елементом у системі функціонування національної економіки. Його частка становить понад 50 відсотків валового національного продукту України. На сьогодні основними експортними галузями економіки є металургійна промисловість, сільське господарство, машинобудівна та хімічна промисловість, частка яких становить понад 80 відсотків українського експорту.

Слід відзначити, що сучасний стан зовнішньої торгівлі зумовлений впливом таких економічних факторів: скорочення світового попиту на українську продукцію та обвальне падіння цін на сировинних ринках внаслідок розгортання світової фінансово-економічної кризи; падіння промислового виробництва та скорочення будівельних робіт, що вплинуло на зниження потреби вітчизняних підприємств у сировині, матеріалах та напівфабрикатах; падіння інвестиційної активності, що позначилось на зниженні потреби вітчизняних товаровиробників в імпорті машин та устаткування, а також інших інвестиційних товарів; обмеження доступу до фінансових ресурсів, порушення рівноваги банківської системи та відтік капіталу; недоліки у системі прав власності, макроекономічна нестабільність та високі граничні ставки податків; низький рівень показників створення спільних підприємств між українськими та іноземними партнерами, що гальмує передачу технологій; звуження споживчого попиту в умовах зниження заробітної плати та споживчого кредитування, що позначилось на зменшенні обсягів імпорту споживчих товарів, включаючи легкові автомобілі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню ролі та проблематики зовнішньоторговельної діяльності держави, формуванню експортної стратегії, забезпеченню економічної безпеки, підвищенню рівня національної конкурентоспроможності присвячено широке коло наукових праць таких вітчизняних та іноземних авторів, як Л. Абалкін, В. Андрійчук, О. Барановський, І. Білько, З. Варналій, О. Власюк, А. Гальчинський, В. Геєць, В. Горбулін, М. Єрмошенко, Я. Жаліло, Р. Купер, Д. Лук'яненко, Г. Мінтцберг, А. Мокій, О. Моргенштерн, В. Мунтіян, Д. Прейгер, В. Сенчагов, В. Шлемко, Г. Штейнер та ін.

Постановка завдання. Метою дослідження є вивчення особливостей сучасного розвитку вітчизняних експортоорієнтованих галузей; визначення ключових показників Національної стратегії

розвитку експорту України; дослідження основних проблем сучасного розвитку українського експорту; вивчення механізму розвитку, підтримки та стимулювання експорту; дослідження товарної структури зовнішньої торгівлі України; формування концептуальних засад реалізації Національної стратегії розвитку експорту України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливістю сучасного розвитку вітчизняних експортоорієнтованих галузей є їх сировинний характер та досить високий рівень залежності від кон'юнктурних коливань на світових ринках. Україна продовжує експортувати на міжнародні ринки товари сировинної групи (зерно, металопродукцію), які є найбільш підвладні впливу зміни цінової кон'юнктури на світових ринках. Проте виробничі потужності та потенціал вітчизняних підприємств дозволяють виробляти продукцію, аналогічну тій, що становить значну частку в структурі імпорту товарів. Відсутність чіткої політики, спрямованої на підтримку виробництва таких товарів, робить українську економіку вразливою та залежною від кон'юнктури на основних світових товарних ринках.

Україна має потужний науково-промисловий потенціал, який, на відміну від більшості країн світу, не має відповідної інституційної та фінансової державної підтримки для просування на світові ринки, через що, незважаючи на наявні цінові та технічні переваги, не використовується повною мірою експортний потенціал високотехнологічних товарів українського виробництва на зовнішніх товарних ринках. Сьогодні існує нагальна необхідність створення інституційної основи для запровадження державної підтримки упровадження фінансових інструментів розвитку експорту, що забезпечить подальший розвиток і нарощування вітчизняного економічного потенціалу та закріплення на традиційних і нових ринках збуту [1].

Основними проблемами сучасного розвитку українського експорту, на вирішенні яких повинні бути сконцентровані зусилля Уряду, визначаються:

- сировинний характер значної частини експорту;
- відсутність чітко визначеної політики структурних змін в матеріально-технічній базі виробництва та технологіях галузей економіки;
- незначна частка продукції з високою часткою доданої вартості у структурі українського експорту;
- відсутність правових основ запровадження фінансових механізмів державної підтримки розвитку експорту;
- недостатній рівень інвестування в модернізацію експортоорієнтованих виробництв та гостра нестача новітніх технологій;
- застаріла транспортна інфраструктура, що не відповідає сучасним вимогам ефективного транскордонного сполучення;
- поширення практики вжиття обмежувальних та протекціоністських заходів з боку окремих країн та провідних транснаціональних корпорацій;
- наявність диспропорцій у двосторонній торгівлі з основними партнерами;
- високі ризики фінансових втрат при проведенні експортних операцій;
- невигідні умови кредитування експорту (високі відсоткові ставки та короткі строки наданих кредитів);
- здійснення розрахунків з експортних операцій через офшорні компанії та ухилення від податків.

Проблемним питанням зовнішньої торгівлі України в процесі входження у світове господарство є нераціональна структура економіки, а отже, малоперспективна модель міжнародної спеціалізації. Це пов'язано з тим, що Україна експортує на міжнародні ринки товари, які здебільшого мають низький ступінь переробки (товари агропромислового комплексу та харчової промисловості, руди, метали, передусім чорні, продукція хімічної промисловості тощо). Крім того, на цих ринках панує жорстка цінова конкуренція і переваги можуть швидко переходити до інших країн, особливо коли щодо країн уживаються обмежувальні, дискримінаційні торговельно-економічні заходи. Водночас незначними є поставки українських товарів на високодинамічні ринки, які визначають перспективи розвитку світової економіки.

Упродовж останніх років спостерігаються позитивні зміни в географічній структурі зовнішньої торгівлі, зокрема експорті українських товарів. Відбувається її переорієнтація на ринки країн – членів ЄС. Одним із важливих напрямів розвитку експортного потенціалу України повинно стати поглиблення торговельних відносин з країнами ЄС, у яких визначальним завданням є створення зони вільної торгівлі та, як результат, нарощування обсягів реалізації готових виробів і

високотехнологічної продукції. Ринки Близького Сходу, Африки, Латинської Америки та окремих країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону є найбільш перспективними для збуту української продукції агропромислового комплексу, машинобудування та металургії. Перспективним є розширення співробітництва з країнами Азії, Африки та Латинської Америки, спільне впровадження українських технологій з подальшим спільним освоєнням національних і регіональних ринків.

Економіка України має істотні природні порівняльні переваги, але характеризується вузькою структурою експорту та низькою продуктивністю праці порівняно зі своїми конкурентами з-поміж країн, що розвиваються, а також нестабільним зростанням експорту. Незважаючи на багаті природні ресурси, стратегічне географічне розташування та успадковані певні наукові і людські ресурси, у структурі експорту України все ще переважають товари з низькою часткою доданої вартості. При цьому, не використовуються належним чином наявні високотехнологічні можливості окремих галузей промисловості (космічної, авіаційної, суднобудівної тощо).

Розвиток виробництва товарів з високою часткою доданої вартості є головним пріоритетом у створенні бази для нарощування обсягів та покращення структури українського експорту в напрямі збільшення в ньому питомої ваги високотехнологічних товарів. Цей процес, хоча і потребуватиме значного обсягу інвестицій в оновлення технологій, у кінцевому результаті забезпечить зростання конкурентоспроможності української продукції на зовнішніх ринках в умовах постійно зростаючого попиту на високотехнологічні товари.

Роль держави при наданні допомоги експортерам повинна бути сконцентрована не лише на створенні безпосередньо виробництва, а головним чином на проведенні необхідних фундаментальних наукових та науково-прикладних досліджень та розробок, а також стимулюванні попиту на них. Розвиток та підтримка експорту українських товарів з високою часткою доданої вартості дозволить, використовуючи вітчизняний науково-дослідний потенціал, забезпечити сталий та послідовний розвиток значної кількості галузей національної економіки.

Частка сфери послуг становить 10–15 відсотків зовнішньоторговельного обороту країни, що є компенсуючим фактором, який певною мірою нівелює негативне сальдо у зовнішній торгівлі товарами [2]. Сфера послуг має значний потенціал у напрямі збільшення пропозиції для зовнішнього світу та розширення можливостей їх надання. До основних видів послуг, завдяки яким може бути розширений експорт, насамперед належать:

- транспортні (послуги трубопровідного, автомобільного, авіаційного, морського та залізничного транспорту);
- технічні (інжиніринг, будівельні послуги, ремонт, сервісне обслуговування та ін.);
- туристичні (курортні, історичні, бальнеологічні, зелений туризм, полювання тощо);
- освітні та консультаційні;
- комп'ютерні та ІКТ-послуги;
- медичні.

Розвиток системи державної підтримки експорту може здійснюватися за рахунок розширення та підвищення ефективності існуючих функцій державних органів, а також створення інституційних основ для впровадження нових механізмів, які може використовувати держава в цій сфері. До державних органів з підтримки експортної діяльності українських підприємств належать:

- Міністерство економічного розвитку і торгівлі України як провідний орган у системі центральних органів виконавчої влади із забезпечення реалізації державної зовнішньоекономічної політики;
- галузеві центральні органи виконавчої влади як органи, які формують державну політику з підтримки експорту підприємств у відповідних галузях економіки України;
- регіональні (обласні, місцеві) органи влади;
- публічне акціонерне товариство «Державний експортно-імпорتنний банк України» як державний банк, метою діяльності якого є створення сприятливих умов для розвитку економіки та підтримки вітчизняного товаровиробника, кредитно-фінансова підтримка процесів структурної перебудови, зміцнення та реалізація виробничого і торговельного потенціалу галузей економіки, переважно експортоорієнтованих та імпортозаміщуючих.

Також з метою формування інфраструктури для реалізації державної політики щодо підтримки національного експорту передбачається створення та забезпечення функціонування спеціалізованої фінансової установи, яка буде здійснювати із залученням коштів державного бюджету підтримку вітчизняних експортерів, зокрема:

- представлення інтересів українських експортерів;

- надання системної інформаційної та консультаційної підтримки вітчизняним компаніям, зокрема малим та середнім підприємствам;
- підготовку підприємств до започаткування співробітництва з іноземними партнерами;
- інформування іноземних ділових кіл та іноземних торговельних представництв щодо можливостей співробітництва з вітчизняними компаніями.

Національна стратегія розвитку експорту України розроблена Міністерством економічного розвитку і торгівлі України за участю центральних органів виконавчої влади для визначення цілей, завдань та пріоритетів довгострокової державної політики, спрямованої на забезпечення стабільного розвитку економіки України та нарощування обсягів експорту української продукції (товарів та послуг) [3]. Стратегія має концептуальний характер. Реалізація Стратегії сприятиме, серед іншого, забезпеченню стабільного зростання обсягів виробництва та валового внутрішнього продукту країни, збільшенню податкових та валютних надходжень, створенню додаткових робочих місць, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної економіки, поглибленню її інтеграції у світовий економічний простір та покращенню поточного стану платіжного балансу держави.

Визначені Стратегією напрями розвитку експорту вітчизняної економіки, зокрема, сприятимуть:

- розширенню та закріпленню присутності вітчизняних експортерів на традиційних та нових зовнішніх ринках;
- створенню умов для сталого розвитку України на основі підвищення конкурентоспроможності національної економіки та ефективної участі у світовому поділі праці;
- інтеграції України в європейську та світову економічну систему;
- зростанню обсягів експорту української продукції.

Основними результатами виконання Національної стратегії розвитку експорту України будуть забезпечення збалансованого стану зовнішньої торгівлі України, зниження ризиків, пов'язаних з експортом українських товарів та послуг, покращення структури експорту стосовно збільшення експорту продукції з високою часткою доданої вартості, спрощення умов доступу національних виробників та експортерів до ринків країн світу, створення нових робочих місць, збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів, покращення міжнародного іміджу України тощо (рис. 1).

<i>Показники</i>	<i>Україна 2014</i>	<i>Україна 2020</i>
Рейтинг легкості ведення бізнесу	112	ТОП-20
Кредитний рейтинг країни на рівні інвестиційної категорії	ССС	ВВВ
Індекс глобальної конкурентоспроможності	84	ТОП-40
ВВП на душу населення (за паритетом купівельної спроможності)	\$ 8 508	\$ 16 000
Чисті надходження прямих іноземних інвестицій за період 2015–2020 рр.	→	\$ 40 млрд
Максимальне відношення загального дефіциту бюджету до ВВП	10,1 %	3 %
Максимальне відношення загального державного боргу до ВВП	67,6 %	60 %
Інфляція	19 %	1,70 %

Рисунок 1 – Ключові показники Національної стратегії розвитку експорту України

Результати аналізу сучасного стану експортної діяльності України дають підстави визначити ключовим завданням державної політики у сфері зовнішньоекономічної діяльності створення ефективної системи підтримки експорту, яка забезпечить сталий розвиток та реалізацію експортного потенціалу держави [4]. Стратегічною метою державної підтримки експорту є посилення позицій України на світових ринках високотехнологічної продукції, диверсифікація поставок та забезпечення

конкурентоспроможності вітчизняної продукції на зовнішніх ринках шляхом ефективного використання економічних, правових та політичних важелів впливу. Реалізація експортного потенціалу першочергово полягає в необхідності суттєвого коригування зовнішньоторговельної політики за такими стратегічними напрямками:

1. Розвиток експортного потенціалу держави в рамках міжнародної спеціалізації, що базується на вигідних для України напрямах структурних змін в економіці та повинен забезпечити збалансованість між внутрішнім і зовнішнім попитом на українські товари та послуги.

2. Активізація співробітництва в найбільш перспективних секторах світової економіки (нано- та біотехнології, передові технології агросектору, розвиток міжнародних транспортних коридорів).

3. Утворення конкурентоспроможних транснаціональних корпорацій для реалізації великих міжнародних коопераційних проектів.

4. Поглиблення інтеграційних процесів з окремими країнами, митними союзами та іншими економічними утвореннями, зокрема реалізація виваженої політики в рамках існуючої договірно-правової бази, спрямованої на подальше формування зон вільної торгівлі без вилучень та обмежень з основними торговельними партнерами.

5. Диверсифікація структури зовнішньої торгівлі в напрямі мінімізації критичної залежності від окремих держав, товарних ринків з метою укріплення економічної безпеки країни.

6. Забезпечення збалансованості зовнішньої торгівлі України.

Національна стратегія розвитку експорту України має такі основні завдання:

1. Інституційне забезпечення передбачає створення всередині країни умов для експорту української продукції, а також функціонування органів підтримки експорту як на державному, так і на громадському та приватному рівнях. Інституційний розвиток здійснюватиметься за рахунок розширення та підвищення ефективності існуючих функцій державних органів, а також створення інституційних основ для впровадження нових механізмів, які можуть використовуватися в зазначеній сфері. Реалізація даного завдання потребує:

– утворення ринкових інституційних форм для підтримки експортної діяльності українських підприємств;

– розвитку галузевих інституцій підтримки експорту;

– розвитку регіональних та муніципальних інституцій підтримки експорту;

– розроблення нормативно-правових актів з питань створення та впровадження моделі кластерної організації промисловості.

2. Упровадження і функціонування державної підтримки експорту повинні бути забезпечені належним рівнем підготовки та прийняття відповідних законодавчих і нормативно-правових актів, а також проведенням аналізу норм чинних нормативно-правових актів з метою виявлення та усунення суперечностей, що впливають на ефективність зазначеної діяльності державних органів та суб'єктів господарювання. Реалізація даного завдання потребує:

– укріплення позицій українських експортерів на традиційних ринках за допомогою посилення двостороннього торговельно-економічного співробітництва та інтеграційних процесів;

– наближення законодавства України до законодавства ЄС за окремими напрямами (у тому числі адаптація національних промислових, санітарних та фітосанітарних стандартів до європейських);

– удосконалення системи нетарифного регулювання експорту на основі результатів аналізу діючих інструментів формування торговельної політики, існуючої практики регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні та світового досвіду;

– аналізу законодавства з метою виявлення можливостей удосконалення відповідних норм, що регулюють сферу здійснення експортних операцій;

– проведення податкової реформи, реформи дозвільної системи та митного регулювання.

3. Інформаційна підтримка спрямована на надання ефективних послуг експортерам у сфері інформування щодо можливостей здійснення зовнішньоторговельних операцій, виходу на світові ринки та укріплення на них, розширення зовнішньоекономічних зв'язків та номенклатури експорту. Реалізація даного завдання потребує:

– пошуку перспективних ринків збуту традиційної експортної продукції українських підприємств;

– удосконалення системи інформаційно-консультаційної підтримки експорту;

– надання інформаційно-методичної підтримки українським компаніям для забезпечення участі в міжнародних тендерах, виставках та ярмарках.

4. Удосконалення механізмів фінансової підтримки експорту здійснюватиметься шляхом надання фінансових послуг, спрямованих на стимулювання експортної діяльності. Реалізація даного завдання передбачає:

- упровадження спеціальних програм підтримки експорту за рахунок державного та місцевих бюджетів, інших джерел тощо з урахуванням норм СОТ та зобов'язань, узятих Україною при вступі до СОТ;

- удосконалення та розвиток фінансових інструментів підтримки українських експортерів.

5. Результати аналізу сучасної світової зовнішньоторговельної практики свідчать, що політичні важелі впливу стали невід'ємним супроводом проведення економічної політики країн на світових ринках. При цьому належне їх використання дає змогу отримувати додаткові переваги для економічної експансії національних експортерів. Реалізація даного завдання передбачає:

- сприяння українським експортерам у спрощенні доступу до ринків країн – членів СОТ;

- здійснення системних заходів, спрямованих на запобігання застосуванню обмежувальних заходів до вітчизняних товаровиробників на зовнішньому ринку;

- створення нових ринків збуту української продукції, зокрема в країнах Близького Сходу, Африки, Латинської Америки та Азіатсько-Тихоокеанського регіону;

- участь у розробленні та вдосконаленні системи світових торговельно-орієнтованих правил і вимог на переговорах у рамках СОТ.

Відповідно до цілей та завдань Національної стратегії розвитку експорту України необхідно виділити механізми розвитку, підтримки та стимулювання експорту. Механізми розвитку експорту забезпечать появу нових об'єктів та суб'єктів експортної діяльності в Україні (галузі, підприємства, продукти, ринки). Механізми підтримки експорту сприятимуть забезпеченню ефективності експортної діяльності вітчизняних підприємств (законодавчі, фінансові, інформаційні). Механізми стимулювання експорту дозволять зацікавити підприємства до виходу на зовнішні ринки (зовнішньоекономічні, соціальні, законодавчі, фінансові, інформаційні).

До основних механізмів розвитку експорту належать:

- розвиток державно-приватного партнерства в інноваційних галузях;

- створення сприятливих умов для здійснення експорту;

- зниження трансакційних витрат на здійснення зовнішньоторговельної діяльності (митне та зовнішньоторговельне регулювання);

- активізація участі в регіональних інтеграційних об'єднаннях та угрупованнях;

- ефективна та виражена міжнародна політика у сфері зовнішньої торгівлі відповідно до національних економічних інтересів;

- проведення державними структурами досліджень, необхідних експортерам для виходу на нові ринки;

- допомога у створенні експортних об'єднань та корпорацій;

- державне інвестування в експортні галузі, які не досить цікаві приватним інвесторам;

- стимулювання розробки і створення інноваційної продукції (державні програми інноваційного розвитку);

- створення нових секторів і видів економічної діяльності та їх розвиток;

- розвиток системи довгострокового інвестиційного кредитування [5].

Першочерговим завданням задіяння певних механізмів підтримки експорту є необхідність визначення галузей, що потребують підтримки, і того, на яких етапах реалізації Стратегії вони є пріоритетними для держави. До критеріїв визначення пріоритетності галузей необхідно віднести:

- ступінь наукоємності продукції (інноваційність);

- динаміку попиту на продукцію на світових ринках;

- мультиплікативний ефект від нарощування виробництва продукції, що експортується;

- економічну ефективність експорту продукції.

До основних механізмів підтримки експорту належать:

- створення сприятливого регуляторного середовища у сфері здійснення експортної діяльності;

- розвиток законодавчої бази, орієнтованої на потреби експортерів;

- сприятлива кредитна політика в питаннях розвитку експорту (здешевлення кредитних ресурсів, виражена курсова політика, утримання цінової стабільності);

- захист внутрішнього ринку відповідно до правил та вимог СОТ і ЄС;

- створення системи страхування експорту;
- організаційне забезпечення розвитку експорту (виставкова діяльність, економічні відділи у складі закордонних дипломатичних установ України);
- інформаційна та консультаційна підтримка експорту.

До основних механізмів стимулювання експорту належать:

- організація партнерства місцевої влади та підприємницьких об'єднань;
- участь місцевої влади в регіональних та міжрегіональних торговельних асоціаціях;
- поширення місцевою владою інформаційних матеріалів щодо експортних та інвестиційних можливостей підприємств регіону;
- надання консалтингових послуг;
- реалізація довгострокових територіальних програм пошуку місцевих постачальників для іноземних імпортерів;
- проведення семінарів, бізнес-форумів, конференцій, виставок та обмін делегаціями за підтримки органів місцевої влади;
- підготовка кадрів у сфері міжнародної торгівлі;
- послаблення податкового тиску;
- покращання регуляторного середовища;
- акумулювання коштів на необхідні експортерам дослідження (створення пулів експортерів);
- державна підтримка фінансового лізингу та франчайзингу;
- формування інноваційної інфраструктури ринку та трансфер інновацій.

Також основою стимулювання експортної діяльності становить допомога держави малим та середнім підприємствам та їх залучення до експортної діяльності.

Система кредитування та страхування українського експорту повинна використовувати кошти як Державного бюджету України, так і кошти з інших джерел. Її діяльність спрямована на збільшення обсягів експорту, удосконалення його структури, підвищення конкурентоспроможності товарів українського походження на зовнішніх ринках та підтримку експорту товарів з високою часткою доданої вартості. Для створення системи кредитування та страхування українського експорту необхідно здійснити такі заходи: визначення фінансових установ, які візьмуть на себе зобов'язання надавати допомогу українським компаніям для забезпечення виробництва та експорту українських товарів, у першу чергу високотехнологічних; створення або уповноваження певних страхових компаній для страхування ризиків при здійсненні експортних операцій, у тому числі під державні гарантії, як складової механізму підвищення конкурентоспроможності українських експортерів; стимулювання експорту вітчизняних товарів шляхом надання товарних кредитів юридичним особам – нерезидентам під гарантії іноземних держав. Це дозволить поширити в Україні позитивний досвід розвинених країн, підтримати національного виробника, реалізувати експортний потенціал країни. Весь інструментарій таких фінансових інституцій повинен бути також адаптований для потреб малого та середнього бізнесу.

Держава для вдосконалення виставкової діяльності та сприяння участі вітчизняних підприємств у виставково-ярмаркових заходах спрямує свої зусилля на реалізацію таких кроків:

- надання методологічної і консультаційної допомоги центральним та місцевим органам виконавчої влади в розробленні концепцій проведення виставок і ярмарків з частковим фінансуванням витрат за рахунок коштів з державного та місцевих бюджетів;
- вивчення та використання міжнародного досвіду роботи з проведення виставок і ярмарків;
- інтеграція суб'єктів виставкової діяльності в міжнародний виставковий рух;
- запровадження державних стандартів у сфері виставкової діяльності;
- забезпечення прозорості виставкової діяльності щодо захисту від проявів недобросовісної конкуренції та створення рівних умов для суб'єктів виставкової діяльності, уключаючи проведення незалежного аудиту виставок і ярмарків;
- розвиток професійної освіти і підвищення кваліфікації фахівців у сфері виставкової діяльності;
- створення сприятливих умов для збільшення обсягів експорту конкурентоспроможної продукції та послуг;
- удосконалення існуючих виробничих технологій;
- залучення інвестицій у виробництво;

- активізація інноваційного процесу та виробничої кооперації;
- забезпечення науково-технічного і технологічного оновлення вітчизняного виробництва;
- зміцнення міжнародних зв'язків та підвищення міжнародного іміджу держави.

Варто відмітити, що 25 травня 2017 року у ВЦ «КиївЕкспоПлаза» в рамках святкування Дня Києва відбувся важливий для столиці захід – виставка-презентація промислової продукції київських виробників «Зроблено в Києві». Започатковуючи щорічну виставку «Зроблено в Києві», столична влада мала на меті популяризувати та просувати промислову продукцію київських виробників; підвищити впізнавання київських брендів; надати підприємствам міста Києва додаткові можливості для реклами своєї продукції; сприяти створенню нових робочих місць у столиці та наповненню внутрішнього ринку; привернути увагу потенційних інвесторів до виробничих підприємств міста Києва. Свої досягнення та новітні розробки на виставці представили виробничі компанії м. Києва, столичні державні й приватні наукові та дослідницькі структури. Загалом участь у виставці взяли більш як 160 підприємств з усіх районів столиці, які працюють у сфері машинобудування, будівельній, хімічній, медичній, фармацевтичній, поліграфічній галузях, в легкій промисловості та ін. Більш ніж 40 наукових установ м. Києва продемонструють свої новітні розробки, технології та матеріали. Вони презентуватимуть свою продукцію на площі понад 3000 кв. м. Окремими експозиціями представлені НАН України, провідні ВНЗ м. Києва, столичні наукові парки, інвестиційні агентства та науково-технічні майстерні.

В рамках виставки також реалізовано науково-практичну програму: круглі столи, конференції, майстер-класи, презентації нових технологій та інше. Відвідувачі виставки отримали нагоду бути присутніми на нагородженні переможців конкурсу «Кращий експортер року». Виставку відвідали представники інвестиційних фондів, банківського сектора, сфери фінансових послуг, закордонних торговельних місій, посольств та консульств, громадських організацій, представники керівних органів державної влади та місцевого самоврядування м. Києва, кияни та гості міста.

Виробництво продукції на підприємствах шести галузей промисловості Києва з дев'яти у першому кварталі 2017 р. зросло порівняно з відповідним періодом минулого року. До цих галузей належать легка промисловість, яка продемонструвала у столиці зростання на 56 %, виробництво харчових продуктів (+7 %), фармацевтика (+7,1 %), будівельні матеріали (+25 %), виробництво хімічних речовин (+21 %) і постачання електроенергії (+1,1 %). Інші три галузі порівняно з попереднім роком мають зменшення виробництва. Це, зокрема, машинобудування (-12,5 %), поліграфія (-35 %) і металургійне виробництво (-13 %).

Темпи зростання експорту продукції у Києві в першому кварталі 2017 р. на 1 відсоток перевищили показники імпорту при загальному збільшенні товарообігу на понад 17 відсотків. У першому кварталі поточного року товарообіг у столиці зріс на 17,6 %, експорт зріс на 18 %, а імпорт – на 17 %. Київ експортує продукцію у майже 180 країн світу, а третина столичного експорту припадає на країни Євросоюзу.

Дієвим механізмом нарощування експорту є об'єднання експортерів, які у своїй діяльності головну увагу повинні приділяти обміну досвідом та ноу-хау; обміну технологіями ведення бізнесу, дистрибуційними каналами та контактами; спільній діяльності, розподілу витрат на вивчення зовнішніх ринків; наданню допомоги членам об'єднань та стимулюванню компаній для виходу на нові ринки збуту; інвестуванню та налагодженню співробітництва з іноземними партнерами; забезпеченню створення додаткових маркетингових каналів і поширенню світового досвіду в рекламній справі; забезпеченню поширення інформації щодо нових можливостей та напрямів торгівлі, доступних для широкої аудиторії.

Розвинена мережа транспортних комунікацій є потужною базою для участі України в глобальних та регіональних інтеграційних процесах. Для забезпечення розвитку транспортної системи повинні бути здійснені такі заходи:

1) у транспортно-дорожньому комплексі:

- забезпечення зростання обсягів зовнішньоторговельних перевезень, зокрема транзитних контейнерних, сполученням Європа – Азія, насамперед в напрямку країн Південно-Східної Азії та Китаю;
- розвиток та інтеграція української транспортної інфраструктури в європейську транспортну систему та створення мережі контейнерних терміналів, логістичних центрів та «сухих портів»;
- оновлення зношених основних засобів усіх галузей транспорту;
- технологічна модернізація обладнання та процесів проходження кордону й інформаційного забезпечення;

- активізація та послідовність процесу реформування усіх сегментів транспортної системи відповідно до міжнародних вимог якості транзитних послуг;

- посилення взаємодії видів транспорту шляхом розвитку мультимодальних перевезень і міжнародних транспортних коридорів;

2) в авіаційному транспорті:

- гармонізація вітчизняної нормативно-правової бази у сфері цивільної авіації відповідно до вимог міжнародного права;

- активізація процесу модернізації авіаційного парку;

- збільшення пропускної та транзитної спроможності існуючих авіатранспортних вузлів України;

- збільшення частки авіаційного транспорту в системі транзитних перевезень;

3) в автомобільному транспорті та дорожньому господарстві:

- збільшення обсягу фінансування дорожнього господарства;

- використання передових технологій, машин, механізмів, матеріалів і конструкцій при модернізації існуючої системи автомобільних доріг для підвищення швидкості руху автотранспорту, економії пального та забезпечення безпеки руху;

- приведення існуючої сервісної інфраструктури автомобільних доріг у відповідність із сучасними міжнародними вимогами щодо архітектурно-будівельних характеристик, оснащення, переліку і якості послуг;

- забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного автомобільного транспорту на національному та міжнародному ринку транспортних послуг;

- створення ефективної системи допуску перевізників і транспортних засобів до надання послуг з перевезення вантажів, включаючи питання тарифів і фінансового навантаження для суб'єктів малого і середнього бізнесу;

- підвищення дорожньої безпеки;

4) у залізничному транспорті:

- оновлення колійного господарства та рухомого складу залізниці, упровадження сучасних інформаційних, цифрових, телеметричних технологій з метою вирішення завдання транспортного забезпечення як внутрішніх потреб, так і транзитних перевезень;

- покращення якості послуг залізничного транспорту відповідно до зростаючих споживчих вимог та міжнародних стандартів;

5) у морському та річковому транспорті:

- закупівля нових суден, реконструкція та модернізація існуючої інфраструктури морських і річкових портів України з метою забезпечення прийому, перевантаження, зберігання та подальшого транспортування всієї номенклатури експортно-імпорتنих, транзитних і каботажних вантажів з огляду на проголошений курс української держави на інтеграцію в систему світових морських перевезень;

- збільшення частки вантажів, які перевозяться суднами під Державним Прапором України, що дасть змогу зменшити додаткові транспортні витрати, розширити ринки збуту, підвищити показники міжнародної конкурентоспроможності країни та збільшити валютні надходження.

Слід відмітити, що показники торгівлі в Україні демонструють значні коливання, які зумовлені низкою зовнішніх та внутрішніх факторів. Ця нестабільність підсилюється тим фактом, що українська економіка характеризується високим рівнем інтегрованості у світову економіку та залежністю українських виробників від цін на зовнішніх ринках. Протягом останніх років зовнішньоторговельний баланс України демонструє позитивні тенденції. У 2015 році профіцит зовнішньоторговельного балансу України вперше з 2004 року досяг свого найвищого рівня – \$ 3,8 млрд (у 2004 році додатне сальдо торгівлі товарами та послугами було на рівні \$ 6,9 млрд). Однак, вже у 2016 році можна було спостерігати скорочення профіциту торговельного балансу до рівня \$ 337,3 млн.

У товарній структурі зовнішньої торгівлі України переважає експорт проміжних товарів та імпорт споживчих товарів. На експорт товарів припадає близько 81% загального експорту України, значну частину якого складають традиційні товари: продукція сільського господарства та металургії, мінеральні продукти та продукція машинобудування. Частка АПК та харчової промисловості склала 42 % загального обсягу експорту товарів у 2016 р. Частка продукції металургії в експорті за той самий період зменшилася до 22,9 %. Протягом останніх років можна спостерігати тенденцію

диверсифікації українського експорту. З'являються нові ринки, головним серед яких є ринок ЄС. Сукупна частка ринку ЄС в обсязі українського експорту зростає з 27,3 % у 2008 р. до 37,1 % у 2016 р., зокрема, внаслідок отриманих Україною торгових преференцій відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та країнами ЄС. Популярними напрямками стають ринки Індії та Єгипту – у 2016 р. на них припадало понад 11 % загального обсягу експорту українських товарів (рис. 2) [6].

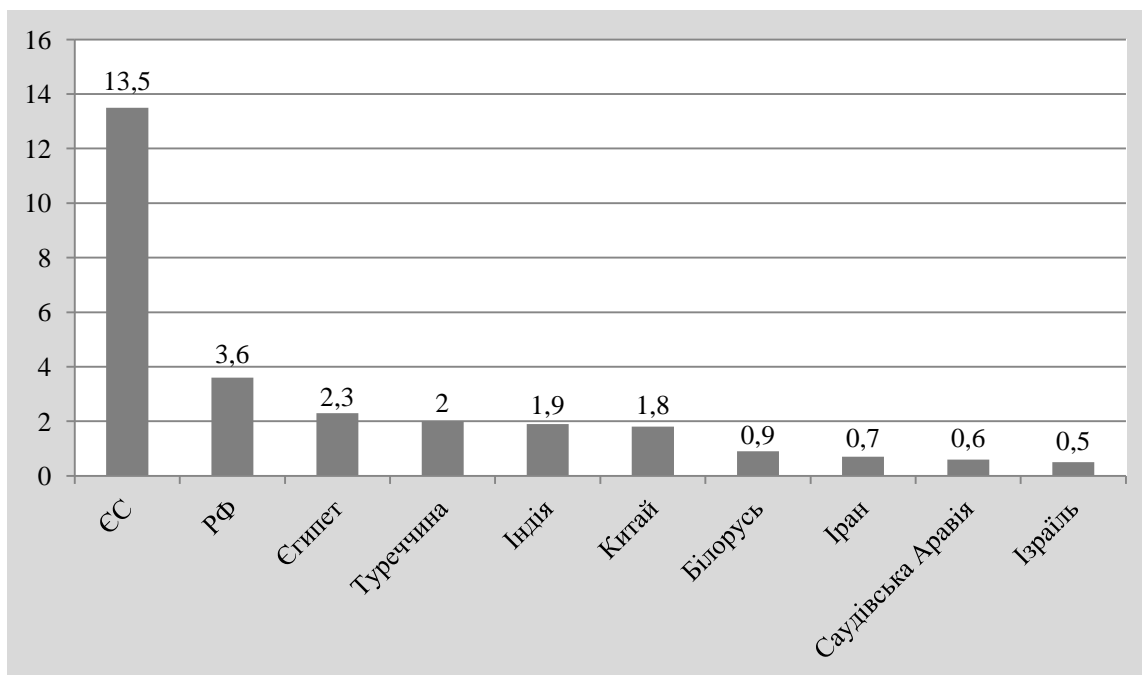

Рисунок 2 – ТОП-10 країн, до яких здійснювався експорт товарів з України у 2016 р., млрд дол. США

Протягом останнього десятиліття частка експорту послуг у загальному обсязі істотно не змінювалась, у 2016 році – становила близько 19 %. Україна є країною з великим транзитним потенціалом. Значною мірою експорт послуг представлений транспортними послугами (54,7 % у 2016 р.), зокрема транспортуванням природного газу та нафти. Проте Україна поступово відходить від традиційних послуг (у т. ч. транспортних, туристичних, будівельних). Спостерігається значне збільшення частки експорту сучасних послуг (у т. ч. телекомунікаційних, інформаційних, креативних), які становили у середньому 34 % усього експорту послуг за період 2014–2015 рр., порівняно з 20 % у 2009–2010 рр. Зростання частки сучасних послуг відбулося, переважно, за рахунок стрімкого розвитку сектора інформаційно-комунікаційних технологій.

Активна участь та ефективне використання механізмів Світової організації торгівлі є важливим елементом формування торговельної політики України. Членство в СОТ дозволяє брати участь у формуванні міжнародних правил доступу до ринків та користуватися преференційними митними ставками. Протягом останніх років рівень активності України в СОТ значно підвищився. У 2015–2016 роках Україна приєдналась та ратифікувала три додаткові Угоди СОТ, кожна з яких містить переваги, націлені на підвищення прозорості, покращення умов ведення бізнесу та торгівлі, вдосконалення правил і процедур державних закупівель, залучення українських виробників до ринку державних закупівель інших країн-членів, а також покращення деяких аспектів захисту прав винахідників. Україна почала активніше відстоювати власні торговельні інтереси, використовуючи один із найбільш ефективних механізмів врегулювання суперечок в рамках СОТ.

З моменту набуття незалежності Україна уклала 17 угод про вільну торгівлю, що охоплюють 45 країн. Наразі Україна веде переговори про підписання угод про вільну торгівлю з Ізраїлем, Туреччиною та Сербією. Відповідно до методології Міжнародного торговельного центру, що базується на гравітаційній моделі зовнішньої торгівлі, було визначено 75 ринків, торговельний потенціал яких не повністю використаний українськими підприємствами. Найбільші з них – Сполучені Штати Америки, Німеччина, Велика Британія, Франція, Японія, Канада. Згідно із здійсненими розрахунками, у 2015 році недоторговано близько \$ 6 млрд. Визначення цих ринків не означає автоматичну відмову від традиційних, а дає уявлення щодо можливої географічної диверсифікації експорту та потенціалу нових ринків (рис. 3).

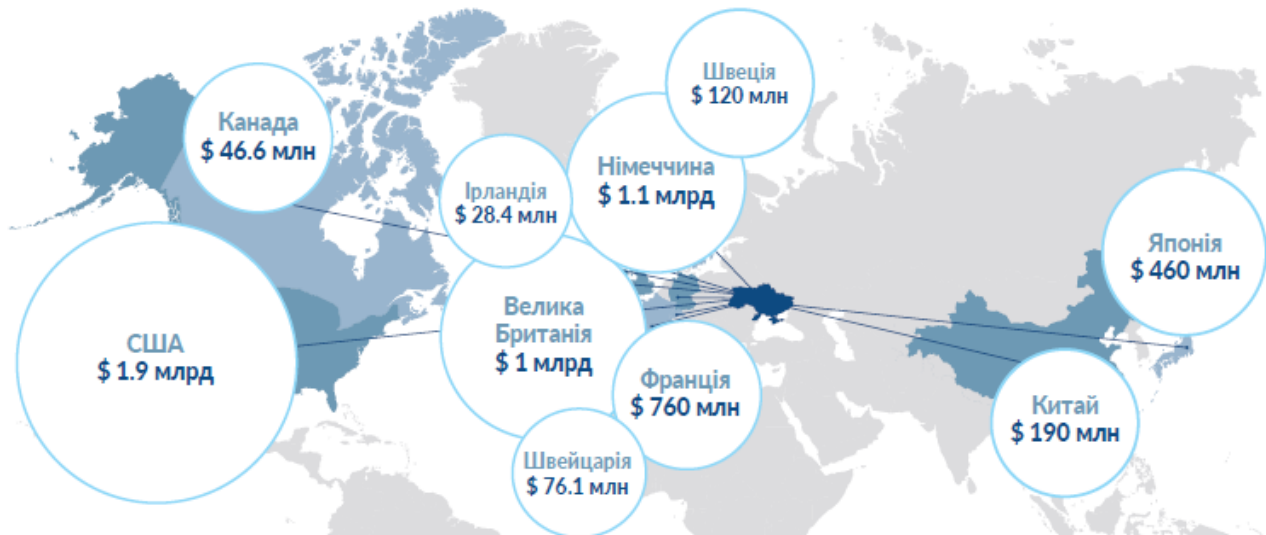

Рисунок 3 – Міжнародні ринки, торговельний потенціал яких не повністю використаний українськими підприємствами

Варто відзначити, що малі та середні підприємства швидко реагують на кон'юнктуру ринку, сконцентровані на вузькому сегменті й спроможні ефективно здійснювати експортну діяльність [7]. Надання їм відповідної своєчасної та якісної підтримки стане принципово новим поштовхом для розвитку конкурентоспроможного середнього та малого бізнесу в Україні. До основних інструментів допомоги малим та середнім підприємствам належать:

- налагодження контактів та проведення переговорів через мережу закордонних дипломатичних установ України;
- юридичне оформлення інвестиційних проєктів, включаючи державну реєстрацію, дозвіл на діяльність та видачу ліцензій;
- підбір і подання заявок на участь у програмах співробітництва та залучення інвестицій тощо.

Заходи, що сприятимуть експортній діяльності малих та середніх підприємств, повинні включати [8]:

- залучення державних банків до кредитування експортоорієнтованих підприємств;
- створення спеціалізованих агентств страхування експортних (економічних і політичних) ризиків як на бюджетній основі, так і приватними структурами;
- дотримання обов'язкових європейських норм екологічної безпеки;
- уведення в дію ефективного механізму надання кредитів на пільгових умовах підприємствам для провадження експортної діяльності з використанням наукоємних, ресурсо- і енергозберіжних інноваційних технологій;
- розроблення програми компенсації державою консультаційних та маркетингових досліджень підприємствам відповідно до напрямку господарської діяльності, у тому числі таких, що проводяться іноземними експертами;
- розширення інформаційної бази з питань експорту в офіційних ресурсах, формування баз даних на платній та безплатній основі;
- забезпечення з боку держави неухильного дотримання законодавства щодо відшкодування податку на додану вартість, митного регулювання, забезпечення захисту власності підприємців тощо як базових принципів для стимулювання стабільного нарощування обсягів експорту української продукції;
- розроблення механізму компенсації витрат, понесених у результаті участі суб'єктів малого та середнього підприємництва у виставково-ярмаркових заходах і торговельних місіях за кордоном;
- забезпечення пріоритетності в наданні державної експортної підтримки суб'єктам малого та середнього підприємництва для провадження експортної діяльності з використанням наукоємних, ресурсо- та енергозберіжних інноваційних технологій;
- поширення позитивного досвіду використання нових інструментів кооперування малих, середніх і великих підприємств, практики пошуку партнерів за кордоном.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, Україна отримає велику користь від диверсифікації власного експортного кошика.

Поступовий перехід до інноваційної і наукомісткої економіки повинен забезпечити підвищення конкурентоспроможності та відновити економічне зростання. Нові ринки лише частково компенсували втрату традиційних експортних ринків України. Кілька важливих ринків, які наразі залишаються неосвоєними, можуть забезпечити нові можливості для українського експорту, особливо ринки таких країн як Китай, Японія, США, Канада, а також ринки ЄС та ЄАВТ. Україна залишається нетто-експортером послуг, які складають сьогодні приблизно 20 % від загального обсягу експорту і забезпечують важливі можливості для диверсифікації та створення додаткової вартості, водночас розширюючи експорт сучасних послуг.

Слід додати, що Україна виграє від залучення ПП в експорторієнтований підсектор промислового виробництва і трудомісткий підсектор сільського господарства, які дають широкий простір для диверсифікації, підвищення продуктивності праці, а також створення нових робочих місць в тих секторах, в яких наразі спостерігається обмежене надходження ПП. Україна потребує мобілізації державних та приватних ресурсів з метою направлення їх у сферу інновацій для підвищення конкурентоспроможності українських товарів (робіт, послуг) на зовнішніх ринках. Також Україні необхідна національна мережа підтримки торгівлі, яка має сформувати торговельну екосистему, яка динамічно реагуватиме на потреби експортерів наданням широкого спектра послуг і засобів підтримки, таких як політика і регулювання, консультаційні послуги, фінансування і страхування торгівлі, тестування і сертифікація продукції, міжнародна логістика та експедирування вантажів.

Для збільшення обсягів торгівлі та залучення інвестицій Україна повинна ефективніше використовувати преференції в рамках вже укладених угод про вільну торгівлю та ініціювати переговори про підписання нових. Покращення умов виходу на ринки та отримання доступу до нових ринків, проведення заходів спрямованих на вивчення і створення нових економічних можливостей, а також гармонізація регуляторної бази сприятимуть створенню нових робочих місць та подальшому зростанню економіки України.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/>.
4. Інноваційна Україна 2020: національна доповідь / [Ю.М. Бажал, О.М. Бойко, І.О. Булкін та ін.; за заг. ред. В.М. Гейця та ін.]. – К.: НАН України, 2015. – 334 с.
5. Інноваційний потенціал України в міжнародних відносинах: монографія / [М.М. Рижков, О.П. Кучмій, Н.Б. Белоусова та ін.]. – К.: Центр вільної преси, 2014. – 283 с.
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
7. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.
8. Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>.

REFERENCES

1. Ofitsiyni sait Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy [The official site of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine] [Electronic resource]. Retrieved from: <http://www.me.gov.ua/>. (Ukr)
2. Ofitsiyni sait Ministerstva finansiv Ukrainy [The official site of the Ministry of Finance of Ukraine] [Electronic resource]. Retrieved from: <http://www.minfin.gov.ua/>. (Ukr)
3. Ofitsiyni sait Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy [The official site of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine] [Electronic resource]. Retrieved from: <http://www.mfa.gov.ua/>. (Ukr)
4. Bazhal Yu.M., Boiko O.M., Bulkin I.O. and others, under the general editorship of Heiets V.M. and others. Innovatsiina Ukraina 2020: natsionalna dopovid [Innovative Ukraine 2020: national report]. Kyiv: NAN Ukrainy Publ., 2015. 334 p. (Ukr)
5. Ryzhkov M.M., Kuchmii O.P., Bielousova N.B. and others. Innovatsiyni potentsial Ukrainy v mizhnarodnykh vidnosynakh [Innovative potential of Ukraine in international relations]: monograph. Kyiv: Tsentr vilnoi presy Publ., 2014. 283 p. (Ukr)
6. Ofitsiyni sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [The official site of the State Statistics Service of Ukraine] [Electronic resource]. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua/>. (Ukr)
7. Zakon Ukrainy «Pro rozvytok ta derzhavnu pidtrymku maloho i serednoho pidpriemnytstva v Ukraini» [The Law of Ukraine «About development and state support of small and medium entrepreneurship in Ukraine»] [Electronic resource]. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.

8. Zakon Ukrainy «Pro Natsionalnu prohramu spriyannia rozvytku maloho pidpriemnytstva v Ukraini» [The Law of Ukraine «About the National program of assistance to development of the small entrepreneurship in Ukraine»] [Electronic resource]. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>.

РЕФЕРАТ

Козак Л.С. Концептуальні засади реалізації Національної стратегії розвитку експорту України / Л.С. Козак, О.В. Федорук // Економіка та управління на транспорті. – К.: НТУ, 2017. – Вип. 5.

У статті досліджено особливості сучасного розвитку вітчизняних експортоорієнтованих галузей; визначено ключові показники Національної стратегії розвитку експорту України; досліджено основні проблеми сучасного розвитку українського експорту; вивчено механізм розвитку, підтримки та стимулювання експорту; досліджено товарну структуру зовнішньої торгівлі України; сформовано концептуальні засади реалізації Національної стратегії розвитку експорту України.

Об'єкт дослідження – процес гарантування економічної безпеки міжнародного співробітництва.

Мета дослідження – удосконалення механізму реалізації Національної стратегії розвитку експорту України.

Методи дослідження – абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, системний підхід.

Основними результатами виконання Національної стратегії розвитку експорту України є: забезпечення збалансованого стану зовнішньої торгівлі України, зниження ризиків, пов'язаних з експортом українських товарів та послуг, покращення структури експорту шляхом збільшення експорту продукції з високою часткою доданої вартості, спрощення умов доступу національних виробників та експортерів до ринків країн світу, створення нових робочих місць, збільшення надходжень до бюджетів усіх рівнів, покращення міжнародного іміджу України.

Прогнозні припущення щодо розвитку об'єкта дослідження – удосконалення механізму гарантування економічної безпеки міжнародного співробітництва.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНІ ГАЛУЗІ, УКРАЇНСЬКИЙ ЕКСПОРТ, ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ, ДОДАНА ВАРТІСТЬ, НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТУ УКРАЇНИ, СИСТЕМА ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ЕКСПОРТУ.

ABSTRACT

Kozak L.S., Fedoruk O.V. Conceptual bases for the implementation of the National Strategy for Export Development of Ukraine. Economics and management on transport. Kyiv. National Transport University. 2017. Vol. 5.

The article explores features of the modern development of domestic export-oriented industries; defines key indicators of the National Strategy for Export Development of Ukraine; investigates main problems of the modern development of the Ukrainian export; explores the mechanism of development, support and stimulation of exports; examines the commodity structure of Ukraine's foreign trade; forms conceptual bases for the implementation of the National Strategy for Export Development of Ukraine.

Object of research – the process of ensuring economic security of international cooperation.

Purpose of study – improvement of the mechanism of the implementation of the National Strategy for Export Development of Ukraine.

Methods of research – method of abstracting, analysis and synthesis, induction and deduction, system approach.

The main results of the National Strategy for Export Development of Ukraine are: ensuring a balanced state of foreign trade of Ukraine, reduction of risks associated with the export of Ukrainian goods and services, improving the structure of exports by increasing exports of products with a high share of added value, simplification of access conditions for national producers and exporters to the markets of the world, creation of new jobs, increase in revenues to budgets of all levels, improvement of the international image of Ukraine.

Forecast assumptions about the object of study – improvement of the mechanism of ensuring economic security of international cooperation.

KEYWORDS: FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY, UKRAINIAN EXPORTS, EXPORT-ORIENTED INDUSTRIES, FOREIGN TRADE, ADDED VALUE, NATIONAL STRATEGY FOR EXPORT DEVELOPMENT OF UKRAINE, SYSTEM OF STATE EXPORT SUPPORT.

РЕФЕРАТ

Козак Л.С. Концептуальные основы реализации Национальной стратегии развития экспорта Украины / Л.С. Козак, О.В. Федорук // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2017. – Вып. 5.

В статье исследованы особенности современного развития отечественных экспортоориентированных отраслей; определены ключевые показатели Национальной стратегии развития экспорта Украины; исследованы основные проблемы современного развития украинского экспорта; изучен механизм развития, поддержки и стимулирования экспорта; исследована товарная структура внешней торговли Украины; сформированы концептуальные основы реализации Национальной стратегии развития экспорта Украины.

Объект исследования – процесс обеспечения экономической безопасности международного сотрудничества.

Цель исследования – усовершенствование механизма реализации Национальной стратегии развития экспорта Украины.

Методы исследования – абстрагирование, анализ и синтез, индукция и дедукция, системный подход.

Основными результатами выполнения Национальной стратегии развития экспорта Украины являются: обеспечение сбалансированного состояния внешней торговли Украины, снижение рисков, связанных с экспортом украинских товаров и услуг, улучшение структуры экспорта путем увеличения экспорта продукции с высокой долей добавленной стоимости, упрощение условий доступа национальных производителей и экспортеров на рынки стран мира, создание новых рабочих мест, увеличение поступлений в бюджеты всех уровней, улучшение международного имиджа Украины.

Прогнозные предположения о развитии объекта исследования – усовершенствование механизма обеспечения экономической безопасности международного сотрудничества.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ, УКРАИНСКИЙ ЭКСПОРТ, ЭКСПОРТООРИЕНТИРОВАННЫЕ ОТРАСЛИ, ВНЕШНЯЯ ТОРГОВЛЯ, ДОБАВЛЕННАЯ СТОИМОСТЬ, НАЦИОНАЛЬНАЯ СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ ЭКСПОРТА УКРАИНЫ, СИСТЕМА ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ ЭКСПОРТА.

АВТОРИ:

Козак Людмила Степанівна, кандидат економічних наук, професор, Національний транспортний університет, завідувач кафедри «Економіка», e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, тел. +380442803016, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314.

Федорук Олеся Володимирівна, кандидат економічних наук, Національний транспортний університет, доцент кафедри «Економіка», e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, тел. +380442803016, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314.

AUTHOR:

Kozak Liudmyla S., Ph.D., professor, National Transport University, head, department of Economics, e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, tel. +380442803016, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omelianovycha-Pavlenka str., 1, of. 314.

Fedoruk Olesia V., Ph.D., National Transport University, associate professor, department of Economics, e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, tel. +380442803016, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omelianovycha-Pavlenka str., 1, of. 314.

АВТОРЫ:

Козак Людмила Степановна, кандидат экономических наук, профессор, Национальный транспортный университет, заведующий кафедрой «Экономика», e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, тел. +380442803016, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314.

Федорук Олеся Владимировна, кандидат экономических наук, Национальный транспортный университет, доцент кафедры «Экономика», e-mail: kaf-ekonomika_ntu@bigmir.net, тел. +380442803016, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омеляновича-Павленка, 1, к. 314.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бондаренко Є.В., доктор економічних наук, професор, Національний транспортний університет, професор кафедри «Економіка», Київ, Україна.

Попова В.В., доктор економічних наук, професор, Національна академія статистики, обліку та аудиту, завідувач кафедри «Економіка підприємств», Київ, Україна.

REVIEWER:

Bondarenko Ye.V., Ph.D., Economics (Dr.), professor, National Transport University, professor, department of Economics, Kyiv, Ukraine.

Popova V.V., Ph.D., Economics (Dr.), professor, National Academy of Statistics, Accounting and Auditing, head, department of Economics of Enterprises, Kyiv, Ukraine.